

عنوان مقاله:

درنگی در شمول قاعده درا در خصوص شبهه اختلال روانی (جنون)

محل انتشار:

فصلنامه فقه و اصول، دوره 55، شماره 3 (سال: 1402)

تعداد صفحات اصل مقاله: 18

نویسندگان:

مونا کمیلی - دانش آموخته دکتری فقه و مبانی حقوق اسلامی دانشگاه فردوسی مشهد

محمد حسن حائری - استاد دانشگاه فردوسی مشهد

حسین ناصری مقدم - استاد دانشگاه فردوسی مشهد

خلاصه مقاله:

«درا» از قواعد تفسیری در قضای اسلامی است که سبب اسقاط مجازات از فردی که انتساب عمل مجرمانه به او یا تحقق مسئولیت جزایی او مشکوک است، جریان مییابد. این قاعده از دیرباز چه با نام قاعده و چه بدون آن، در ابواب فقه جزایی مورد توجه فقیهان بوده، مباحث مختلفی ذیل آن مطرح شده است. در این میان، شبهه اختلال روانی در مورد مرتکب عمل مجرمانه کمتر مدنظر بوده است؛ به این معنا که فرد مرتکب، ادعا میکند که ارتکاب عمل مجرمانه در حالت اختلال روانی (جنون) صورت گرفته و نیز ممکن است گاه بدون طرح چنین ادعایی از سوی مرتکب، خود قاضی در وجود اختلال روانی مرتکب، دچار شبهه و تردید شود. این نوشتار به روش توصیفی و تحلیلی در جایگاه تحقیق در شمول یا عدم شمول قاعده درا در خصوص این گونه شبهه، دو احتمال را بررسی کرده و جریان قاعده درا را در شبهه جنون، راجح دانسته است. ادله این قول عبارت اند از: عموم واژه «الشبهات»، لزوم احراز فقدان شبهه در جریان مجازات، اصل لزوم تخفیف در مجازات و حکم مستقل عقلی.

کلمات کلیدی:

قاعده درا، شبهه اختلال روانی، جنون، شبهه خطا و اکراه

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1855071>

